

Lunds Universitet
Socialhögskolan
Barn och ungdom SOL 064
Vårterminen 2002

Active Parenting

Är kursen ett symptom på den rådande tidsandan?

Författare: Pernilla Pettersson
Handledare: Maria Bangura Arvidsson

Abstract

The purpose of this essay was to clarify the method of Active Parenting. I also wanted to search for the sources in the society that made this method arise. I also wanted to get answer on what qualities an active parent needed and if the method Active Parenting could inform the parenthood with important resource for supporting the parents.

In my studie I have used previous literature facts and interviewed persons who had connection to Active Parenting. I presented the results from an adult's perspective.

I discovered a number of elements in the society that has influenced the parenthood. The society of today is much more dynamic and unstable witch puts us in a new dimension as an individual.

My inquiry shows that the idea of Active Parenting is to give parents tools they can use to reach a successful relationship with their children. It also shows that parents are more alone and irresolute that they need support to achive strengthen in themselves.

<u>1</u>	<u>Inledning</u>	5
1.1	<u>Problemformulering</u>	5
1.2	<u>Syfte och frågeställning</u>	6
1.3	<u>Metod och urval</u>	6
1.4	<u>Analys och transkribering</u>	7
1.5	<u>Etiskt övervägande</u>	8
1.6	<u>Källkritik och tillförlitlighet</u>	8
1.7	<u>Disposition</u>	9
<u>2</u>	<u>Föräldraskapets juridiska skyldigheter</u>	9
2.1	<u>Barnkonventionen</u>	9
2.2	<u>Lagstiftningen</u>	10
<u>3</u>	<u>Föräldraskapet av idag</u>	11
3.1	<u>Tidigare forskning</u>	11
3.2	<u>Samhällsförändringen</u>	12
3.3	<u>Föräldraskapets förändring</u>	14
3.4	<u>Egenskaper som anses vara av betydelse för föräldraskapet</u>	14
3.5	<u>Föräldrars gränssättning gentemot barnen</u>	16
<u>4</u>	<u>Active Parenting</u>	17
4.1	<u>Historik</u>	18
4.2	<u>Kursens syfte</u>	18
4.3	<u>Active Parentings förespråkade förhållningssätt i föräldraskapet</u>	19
4.4	<u>Kursens innehåll</u>	19
4.5	<u>Vad delger Active Parenting föräldrar i sitt föräldraskap?</u>	20
4.6	<u>Utvärderingar av Active Parenting</u>	21
<u>5</u>	<u>Presentation och analys av det empiriska materialet</u>	21
5.1	<u>Intervjuer</u>	22
5.2	<u>Vad innebär aktivt föräldraskap?</u>	22
5.3	<u>Vad i samhället medverkar till att Active Parenting har tillkommit som kurs?</u>	23
5.4	<u>Vad krävs för att vara förälder i dagens samhälle?</u>	25
5.5	<u>Vad erbjuder Active Parenting dagens föräldrar?</u>	27
5.6	<u>Kan alla tillgodogöra sig kursen och tillämpa metoderna?</u>	29
5.7	<u>Hur har programmet upplevts i sin helhet?</u>	31
<u>6</u>	<u>Resultatsammanfattning</u>	32
<u>7</u>	<u>Slutdiskussion</u>	34
<u>8</u>	<u>Källförteckning</u>	36
<u>9</u>	<u>Bilaga 1</u>	38

Förord

Efter mycket frustration och många tårar har jag slutligen genomfört mitt uppsatsskrivande. Jag vill härmed tacka alla som har hjälpt mig att genomföra arbetet och även uthärdat min kaotiska tillvaro under flertalet veckor.

Först och främst vill jag tacka mina informanter som har delgivit mig mycket information, tankvärdheter och litteratur till min uppsats. Dessa är Birgersson Agneta, Fajersson Pernilla, Gustavsson Pia, Göransson Kerstin, Johansson Kicki, Kristin Lennartsson, Palmén Ejna, Petersson Cecilia och Alf B Svensson. Tack ska ni ha allihopa för ert engagemang.

Maria Bangura Arvidsson skänker jag ett stort tack som stod ut med mig och mitt kaotiska skrivande.

Lisa Hansson förtjänar många tack som var ett stort stöd och en axel att luta sig mot.

Sist men inte minst min familj skänker jag stor tacksamhet för att de har stått ut med mig. Framför allt mina barn Jonathan och Robin vars önskan är att återfå sin mor med ett aktivt förhållningssätt.

Pernilla Pettersson

*Människan formas av den jord hon växer i,
stenig och karg eller
varm och generös.
Den kärlek du ger ett barn
kommer att knoppa av sig,
blomma och ge frukt
under lång tid framöver*

Anne Swärd (Renshult, 2001)

1 Inledning

1.1 Problemformulering

Idag har vi kunskaper om barn och ungdomar men vet inte riktigt hur vi ska hantera vardagliga situationer för att skapa positiva och nära relationer. Trygga relationer där barn och föräldrar kan utvecklas i och förverkliga sig själva. Den kunskap föräldrar idag erbjuds sker på MVC när de väntar barn. Efter förlossningen sker kontakt med andra föräldrar och professionella på BVC och i föräldragrupper. Utöver detta ges inga tillfällen att ventileras föräldraskapets innebörd.

Våra barn och ungdomar socialiseras in i samhället generation efter generation och denna socialiseringsprocess förändras ständigt genom tiden. *"Familjeliv och föräldraskap förändras ständigt både till innehåll och form"* (Bäck-Wiklund & Bergsten 1997, s.13). Ur ett utvecklingsekologiskt synsätt ger forskare signaler om att många faktorer påverkar denna socialisationsprocessen. De förut tysta barnen har idag fått en röst i samhället med egna rättigheter och status. Barn anses vara egna aktörer och medskapare i sin socialiseringsprocess och bör enligt forskning ses ur ett socialt samhällssammanhang. Enligt lag ska barn ges goda uppväxtvillkor och goda förutsättningar i samhället.

Vare sig vi är barn eller vuxna förändras våra levnadsvillkor i takt med att samhället förändras. Samhället men även vi själva medverkar till att högre krav ställs på oss som individer. Idag krävs större engagemang och insikt i barnens levnadsförhållanden men även i vår egen tillvaro. Samtidigt som vi ska vara tillgängliga på arbetsmarknaden och följa dess utveckling ska vi vara familjen tillhands och inta ett aktivt föräldraskap (Bäck-Wiklund & Bergsten, 2001). Förr gick fler kvinnor hemma och tog hand om familjen mot idag då flertalet förvärvsarbetar. Samhället har idag blivit mer individualistiskt vilket tenderar att leda till osäkrare föräldraskap (Lindström, 1997).

Vi kan inte längre luta oss mot gamla traditioner och värderingar när det gäller uppfostran då vi lever i ett föränderligt samhälle. Barnens uppväxtvillkor idag är inte lika som de vi hade när vi växte upp. De traditionella uppfostringsmetoderna måste således omvärderas (Bäck-Wiklund, Bergsten, 2001).

Förr var uppfostringsmetoderna antingen auktoritära eller låt-gå. Idag förespråkas ett aktivt föräldraskap bestående av demokrati och jämlikhet (Juul, 1997). Viktigt är också att vi ser, hör och förstår våra barn i dagens föränderliga samhälle. Hur ska vi då få ihop ett aktivt föräldraskap i dagens rådande samhälle? Jag tror att många med mig känner ett behov av någonting praktiskt och konkret att tillämpa för att kunna inta en aktiv föräldraroll.

Via en vän väcktes intresset för kursen Active Parenting. Jag hade dessförinnan inte hört talas om att föräldrautbildningar likt denna fanns. Intresset låg framför allt på de metoder som kursen ansåg att föräldrar kan använda sig av för att skapa bättre relationer med sina barn. Min tanke är att Active Parenting kanske är ett exempel på hur föräldrar kan få redskap för att kunna hantera dagens föräldraskap.

1.2 Syfte och frågeställning

Mitt syfte med uppsatsen är att belysa föräldrautbildningen Active Parenting och dess betydelse för föräldrar i dagens samhälle. Utifrån syftet har jag nedanstående frågeställningar jag ska försöka besvara.

- Vad innebär Active Parenting?
- Vad i samhället har gett upphov till Active Parentings uppkomst?
- Vad krävs för att vara förälder i dagens samhälle?
- Vad kan Active Parenting delge föräldraskapet?
- Kan alla tillgodogöra sig och tillämpa kursen?

1.3 Metod och urval

I mitt uppsatsarbete har jag valt att inta ett föräldraperspektiv. Vid undersökningen använde jag mig av kvalitativa intervjuer för att få en helhetssyn av ämnet. Jag ansåg att denna metod skulle ge mig en djupare förståelse och insikt i informanternas subjektiva upplevelser än den kvantitativa metoden. Den kvalitativa metoden skapar också en viss närhet mellan

informanterna och den som intervjuar (Thurén, 1998). Vid intervjuerna använde jag mig av en öppen intervjuguide (bilaga 1) med övergripande frågeställningar för att i så stor utsträckning som möjligt ge utrymme för informanternas subjektiva åsikter. Jag ville inte heller begränsa informanternas svarsmöjligheter med snäva och för konkreta frågeställningar. Vid intervjuerna uppstod därmed många följdfrågor som medförde ett omfattande arbete med att sammanställa och analysera.

För att komma i kontakt med området som för mig var okänt använde jag mig av snöbollseffekten vilket innebär att en person hänvisar till nya kontakter (Repstad, 1993). En bekant förmedlade mig till en kursledare för Active Parenting som i sin tur introducerade mig vidare till kursdeltagarna. Via nätet kom jag i kontakt med fler intervjupersoner och fick även förbindelse med sambandscentralen i Kalmar. Jag har intervjuat fem kursledare och fyra kursdeltagare. Intervju har också skett med en psykolog som inte har någon anknytning till Active Parenting. Psykologen kom jag i kontakt med via en föreläsning ”våga vara förälder” där han föreläste om liknande metoder som kursen Active Parenting anser sig delge föräldrar. Jag fann det intressant att intervjuar denna föreläsare då metoderna förespråkas från flera håll och därmed inte är unika för kursen Active Parenting. Min tanke med att intervjuar både kursdeltagare och kursledare var att försöka erhålla ett nyanserat synsätt om ämnet. Två intervjuer är gjorda via mail, en per telefon och resterande utfördes ansikte mot ansikte med hjälp av bandspelare. Av de bandinspelade intervjuerna utfördes två på informanternas arbetsplats och resterande i deras hemmiljö. Varje bandinspelad intervju varade ungefär en timme. Informanterna deltog frivilligt och informerades i förväg om att bandspelare skulle användas vid intervjuerna.

1.4 Analys och transkribering

De bandinspelade intervjuerna transkriberades ordagrant för att inte förlora väsentlig information. En intervju har inte transkriberats då den planlades väldigt sent i uppsatsens arbetsprocess. Istället fick jag avlyssna den väldigt noggrant. I presentationen och analysen av empirin har jag delat in arbetet i olika frågeställningar. Under frågeställningarna börjar jag med att sammanfatta vad informanterna sagt och påvisar sedan resultaten med citat. Därefter följer analysen av empirin som jag har kopplat till tidigare forskning och den teoretiska

presentationen. I analysen använder jag mig av ett induktivt tillvägagångssätt där jag försöker dra logiska slutsatser (Thurèn, 1998).

1.5 Etiskt övervägande

Efter etiskt övervägande benämner jag inte informanterna vid namn i presentationen och analysen av det empiriska materialet. Informanterna gav sitt medgivande till att bli publicerade men då alla familjemedlemmar inte blev tillfrågade valde jag att endast presentera dem vid namn i förordet och i källförteckningen. Istället kommer jag att benämna informanterna med beteckningar. En viss anonymitet råder därmed då informanterna inte kan kopplas till citaten. Grunden till mitt ställningstagande är att personliga och privata angelägenheter framkommit vid intervjuerna. Allt insamlat material har behandlats konfidentiellt.

1.6 Källkritik och tillförlitlighet

Jag erhöll via sambandscentralen i Kalmar ett samlat kursutvärderingsmaterial. Mitt syfte var att försöka utröna om informanternas åsikter angående kursen stämde överens med det samlade utvärderingsmaterialet. Efter varje kurs ska kursutvärdering göras och skickas till sambandscentralen för sammanställning vilket inte alltid görs. I det samlade utvärderingsmaterialet som jag fick tillgång till hade 267 kursdeltagare svarat på enkäterna. Utvärderingsmaterialet har organisationen Active Parenting gjort och kan därmed inte anses ha hög tillförlitlighet. Jag har ändå valt att använda mig av dessa då de kan ge en bild om vad kursdeltagarna erhållit och ansett om kursen.

Tillförlitligheten kan också minska med intervjuareffekten som uppstår vid intervjuer ansikte mot ansikte. Informanterna kan också utifrån intervjuguiden ge de svar som intervjuaren önskar sig. Jag hade ingen förförståelse om ämnet men intresset var stort och i positiv riktning. Min uppsats kan utifrån detta ha "färgats" trots försök att hålla mina värderingar utanför. Jag vill också poängtera att det empiriska materialet består av subjektiva upplevelser och att det därmed inte finns någon absolut sanning. Dessutom är underlaget väldigt begränsat

varav jag inte kan dra några generella slutsatser (Thurén, 1998). En minskad tillförlitlighet kan även ha uppstått då det var en kursledare som utsåg kursdeltagare jag intervjuade.

1.7 Disposition

Jag börjar med att ta upp lagstiftningen angående föräldraskapet och barns rättigheter. Därefter redovisar jag de teoretiska utgångspunkter jag anser har betydelse för min kommande empiri- och analysdel. För att få en inblick i Active Parenting beskriver jag kursen kortfattat efter teoriavsnittet. Detta avsnitt är hämtat ur Active Parentings kursbok och internet sidor. I avsnittet som följer presenterar och analyserar jag det empiriska materialet. Jag sammanfattar först det som framkommit av informanterna och belyser det med citat. Därefter kopplar jag in aktuell litteratur. Jag valde detta tillvägagångssätt då frågeställningarna var svåra att avgränsa. Informanterna belyser liknande egenskaper under de flesta frågeställningar varav en viss upprepning sker. Jag påvisar det väsentligaste som framkommit under resultatsammanfattningen och avslutar sedan uppsatsen med en slutdiskussion.

2 Föräldraskapets juridiska skyldigheter

Detta avsnitt tar jag med då det belyser samhället och föräldrars skyldigheter gentemot barnen. I Barnkonventionen anges också behovet av föräldrastöd för att skapa gynnsamma uppväxtvillkor för barn.

2.1 Barnkonventionen

Sverige har åtagit sig att garantera barn och ungdomar de rättigheter som anges i barnkonventionen. ”Barnets rättigheter betonar just att barn har rätt att få sina grundläggande behov tillfredsställda /---/ att få uttrycka sin mening och bli respekterad” (Hammarberg, 2000).

Artikel 18 betonar att föräldrarna har det yttersta ansvaret för barns utveckling. Den tar även upp att samhället genom olika former av bistånd kan skapa förutsättningar för föräldrar att leva upp till detta ansvar.

Artikel 24 påvisar behov om att satsa på utbildning och stöd för att stärka föräldrar i sin föräldraroll.

Artikel 27 tar upp barnets rätt till skälig levnadsstandard. Staten ska under vissa förutsättningar bistå föräldrar med att säkerhetsställa levnadsvillkor som är nödvändiga för barnets utveckling (SOU 1997:161).

”Konventionen är inriktad på individen, det enskilda barnet. Den täcker rätten att få sina basbehov tillgodosedda, rätten till skydd mot utnyttjande och diskriminering samt rätten till medinflytande genom att få uttrycka sin åsikt och få den respekterad. /---/ Samhället har skyldigheter att svara på dessa krav” (Hammarberg, 2000 s.9).

2.2 Lagstiftningen

Svensk lagstiftning anger vilka som innehar ansvarsrollen gentemot barnen. Likaså anges barns rättigheter för att erhålla goda uppväxtvillkor.

I föräldrabalken kap. 6:2 § står det att vårdnadshavaren har rätt och skyldighet att bestämma i frågor som rör barnets personliga angelägenheter. Vårdnadshavaren skall i takt med barnets stigande ålder och utveckling ta allt större hänsyn till barnets synpunkter och önskemål (1983:477).

Enligt kap. 5:1 § Socialtjänstlagen (2001:453) skall socialnämnden ”verka för att barn och ungdom växer upp under trygga och goda förhållanden, i nära samarbete med hemmen främja en allsidig personlighetsutveckling och en gynnsam fysisk och social utveckling hos barn och ungdom”.

Socialtjänstlagen (2001:453) anger i kap. 2:2 § att ”kommunen har det yttersta ansvaret för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver /---/”.

3 Föräldraskapet av idag

Kapitlets teoretiska synsätt om ämnet anser jag vara relevanta för mitt uppsatsarbete och kommer således att använda mig av dem i analysen. Efter en teoretisk överblick fann jag att flertalet forskare påvisar liknande synsätt angående dagens föräldraskap. Ur ett utvecklingsekologiskt synsätt samspelar individen med andra aktörer i sin omgivande miljö. Samspel och påverkan sker även av ekonomiska och politiska samhällsstrukturella förhållanden (Daniel mfl., 1999). För att förstå familjens situation måste man ha en helhetssyn och titta på såväl individuella som samhällsstrukturella förändringar. Bäck-Wiklund & Bergsten (2001) belyser föräldraskapet på ett mångfacetterat sätt varav jag väljer att till stor del utgå från deras sätt att se på föräldraskapet.

3.1 Tidigare forskning

Forskning påvisar idag att det finns ett behov av föräldrastöd. Föräldrar har även behov av nätverk, kunskap och metodik att tillgå vid fostrandet för att kunna skapa en positiv utveckling för barnet. Påverkande faktorer är både samhällsstrukturella och individuella förändringar. Vi kan inte längre förlita oss på traditionella värderingar, förhållningssätt eller livsmönster i och med att samhället är under ständig förändring (Bäck-Wiklund, Bergsten, 2001). I enlighet med Lindström (1997) påvisar Bäck-Wiklund & Bergsten (2001) att kvinnor och män är i otakt när det gäller könsideal och självuppfattning. De menar också att det finns ett motsatsförhållande mellan familjeliv och yrkesliv.

Vidare menar de att oavsett hur vi ser på familjen är barns situation starkt beroende av föräldrarnas livsvillkor. Barn har behov av trygga och utvecklande uppväxtvillkor. För att uppnå detta behöver barn föräldrarnas vård, omsorg och kärlek. Barn påverkas också av föräldrarnas förmåga att skapa en harmonisk och trygg miljö (SOU 1997:161). Påverkan sker även utifrån hur föräldrarna upplever sig själva, omgivningen och om de har en känsla av sammanhang. Kontroll, självständighet och konfliktfria miljöer har visat sig vara en grund för känsla av sammanhang (Killèn, 1999, Bäck-Wiklund & Bergsten, 2001). Viktigt är också att vi reflekterar över tillvaron då den innehåller ”en oändlig ström av innebörder, bilder och

förebilder att reflektera över” som påverkar oss starkt (Bäck-Wiklund & Bergsten, 2001 s.192).

Utifrån detta har samhället ansvar och intresse med att stärka föräldrar i sitt föräldraskap så att barnen tillförsäkras en gynnsam uppväxtmiljö. tillvaro. Målet med föräldrastödjande verksamhet är att via kunskap, information, råd och stöd utveckla föräldrakompetensen. Det anses också viktigt att medvetandegöra föräldrar och lyfta fram deras betydande roll för barnet (SOU 1997:161) ”Vidare borde föräldrautbildningens syfte vara dels att ge ökade kunskaper om barns utveckling, dels att skapa möjlighet till kontakt med andra föräldrar” (SOU 1997:161 s.36).

”Dagens föräldrar har kunskap om vad barn behöver och de vet att de själva har möjlighet att påverka hur barnet utvecklas. Detta leder naturligt till att föräldrar ställer högre krav på sig själva och ökar sannolikt deras prestationsångest” (Lindström, 1997 s.40).

I SOU 1997:161 ”Stöd i föräldraskapet” framgår att tidig god kontakt mellan förälder och barn präglar barnets utveckling, trygghet, självtillit och den empatiska förmågan. Den visar också att dagens föräldrar har svårigheter med att sätta gränser av rädsla för att de ska hämma barnens utveckling. Detta då dagens samhälle förespråkar en demokratisk och jämlik anda. Barns rättigheter och behov av gynnsamma uppväxtvillkor har idag medvetandegjorts i högre utsträckning än tidigare (SOU 1997:161, Lindström, 1997). Vidare påtalas att initiativet till att söka adekvata råd eller stöd inte helt kan läggas på föräldrarna. Om samhället ställer sig passivt medför det mer lidande för den enskilde men även större samhällskostnader. Det anses finnas vinster med att arbeta förebyggande (SOU 1997:161).

3.2 Samhällsförändringen

Bäck-Wiklund & Bergsten (2001) och Lindström (1997) menar att familjens levnadssätt är förändrat. Upphov till dessa förändringar är bland annat kommersiella, politiska och arbetsmarknadsfaktorer. Familjer är idag tvåförsörjarfamilj från att tidigare ha varit enmansförsörjare. Många är idag ensamstående och måste ensamma försörja familjen. En stor del av barnuppfostran är således under förskolornas omsorg (Zlotnik, 1999).

I denna förändringsprocess menar Juul (1997) och Bäck-Wiklund & Bergsten (2001) att det finns en oklarhet mellan familjens funktioner i denna förändringsprocess. Vi vet idag inte hur vi ska förstå, beskriva och hantera vår tillvaro och oss själva samt relationen dem emellan. Autonomi, individualitet kontra gemenskap och familj är ett faktum. Barns situationer förknippas enligt Bäck-Wiklund & Bergsten (2001) och Lindström (1997) med reformer som påverkar och föräldrarna. Det finns stor kunskap om barns behov och rättigheter men det saknas ett perspektiv där samhällsstrukturella förändringar relateras till förändringar i barns situation.

Vidare anser de att föräldraskapet är en offentlig angelägenhet. Politiskt och samhällsmässigt signaleras ett delat ansvar mellan föräldrar och stat då föräldraskapet gått från att ha varit moraliskt till att omslutas av generella stödsystem. Idag är den sociala reproduktionen i högre utsträckning statens skyldighet. En skyldighet som tidigare förknippades med kvinnorna. Politiskt sett har vi gått från moderskapspolitik till familjepolitik. Faderns roll betonas och inkluderas idag i betydligt högre utsträckning än tidigare (Bäck-Wiklund, Bergsten, 2001, Lindström, 1997).

Enighet råder mellan Bäck-Wiklund, Bergsten (2001) och Lindström (1997) att utbud och kunskap finns att tillgå idag i större omfattning och tillförs i en rasande fart. Detta påverkar oss både positivt och negativt och kan i vissa fall medverka till att vi inte känner en trygg och säker tillvaro. Inför någonting främmande blir vi ofta osäkra, rädda och ambivalenta. Medias betydande roll medför att nya värden och livsstilar införlivas. Tillvaron blir svårare att överblicka om vi förlitar oss på expertisen och inte på vår egen kapacitet. För att klara av vardagslivets osäkerheter måste vi ständigt reflektera över oss själva och tillvaron.

Lindströms studie (1997) ger signaler om att svenska befolkningen anser att myndighetssamhället lägger sig i men att kommunernas resurser endast är tillgängliga för familjer med stora problem. Många ser socialtjänsten och de kommunala insatserna som en stämpel och kontrollfunktion. Vidare poängterar han vikten av att samhället tar sitt ansvar gentemot de utsatta då de många gånger har bristande ekonomiska resurser med att ta del av olika insatser utanför de kommunala skyldigheterna. Författaren menar att det behövs ett antal mötesplatser där föräldrar kan mötas, ventilera, reflektera och få stöd i vardagen. Detta kan i sin tur medverka till ökade privata nätverk. Lindström anser att mötesplatserna borde anordnas och ansvaras av någon utan egenintresse (ibid.).

3.3 Föräldraskapets förändring

Familj är idag inget entydigt begrepp utan innehas av flertalet olika familjekonstellationer. Familj kan idag bestå av ensamstående, kärnfamilj, ombildade familjer eller familjer som inte är baserade på släktskap eller heterosexuella förhållanden. En ideologisk förändring sker i samhället från den traditionella kärnfamiljen med rollfördelning och könsskillnader till en jämlik demokratisk ideologi. Föräldraskapet är inte någonting statiskt utan förändras hela tiden. Många upplever otillräcklighet i föräldraskapet då det ställs högre krav vilket skapar prestationsångest (Bäck-Wiklund & Bergsten, 2001). Vidare belyser författarna att antalet skilsmässor har ökat, nativiteten sjunkit, fler förvärvsarbetar och utbildningskraven har ökat. Den offentliga synen på svenska småbarnsföräldrar speglar det politiska jämställdhetsidealet enligt vilket det går att förena yrkesliv och familj men som är svårt att leva upp till.

Föräldrarnas arbetsvillkor medför att de idag spenderar större delen av sin vardagliga tid ifrån sina barn. Idag har många inte något omfattande nätverk omkring sig. Dessutom omfattas vi alla av en krav- och stressfylld tillvaro. Detta kan enligt författarna vara en orsak till att vi inte orkar värna om varandra. Positivt anses det ändå vara då barn ges tillvaro via kommunal omsorg att skapa egna sociala nätverk utanför hemmet. Många barn är idag aktivt engagerade i föreningslivet och som kan fylla en viktig förebyggande social funktion men även medverka till stress och prestationsångest (Bäck-Wiklund & Bergsten, 2001, Lindström, 1997).

Modernt och traditionellt blandas i familjen där konflikt mellan dessa levnadssätt kan uppstå. De traditionella värderingarna ifrågasätts och nya föräldra- och könsideal skapas. Dagens kvinna måste vara autonom och samtidigt inkludera moderskap, partnerskap, profession och yrkesliv. Männens livssituation består av fler dimensioner än tidigare där de bland annat måste forma en maskulin omsorg (Bäck-Wiklund, Bergsten, 2001).

3.4 Egenskaper som anses vara av betydelse för föräldraskapet

Enligt Bäck-Wiklund och Bergsten (2001) måste vi idag reflektera över vårt tänkande och handlande som innehåller både vardags-, och expertiskunskaper utifrån psykologiska och sociologiska teorier. Både på en medveten och omedveten nivå aktiverar vi tidigare erfarenheter och kunskaper som stämmer överens med den aktuella situationen. ”I mötet och

reflektionen mellan det prövade och oprövade formas vår identitet och den samtida kulturen” (ibid., s.28). Vi måste lära oss reflektera och hantera de inverkanse faktorerna och influensernas betydelse i tillvaron, ta ställning till dessa och förlita oss mer på oss själva. Framför allt då barnen påverkas av vuxnas förhållningssätt (Zlotnik, 1999). I enlighet med Bäck-Wiklund och Bergsten (2001) anser Lindström (1997) att barn har behov av vuxna som vågar och klarar av att vara vuxna. Vuxna måste kunna möta barnen, våga fråga och våga stå kvar oavsett vad de får veta. Många barn upplever att de inte har vuxna att vända sig till som kan, vill och orkar lyssna.

Vidare menar Bäck-Wiklund och Bergsten (2001) att män och kvinnor idag behöver lära sig att förhålla sig till både traditionella och moderna föreställningar vad gäller familj, föräldraskap och kön då dessa inte är självklara längre. Vi måste lära oss att handskas med konkurrerande värdesystem då mångfald och ambivalens präglar vårt rådande samhälle. ”Det moderna föräldraskapet tycks förutsätta en förmåga att handskas med tillvarons ambivalenser /---/” (ibid., s.192)

Det är viktigt att känna en säker yrkes- och föräldraroll. Likaså att ha en trygg tillvaro då detta ger förutsättningar för en stabil känsla av sammanhang, en känsla av kontroll och autonomi. Har vi inte det kan oro, missnöje och konflikter uppstå i våra olika roller. Detta kan i sin tur påverka vägledningen gentemot våra barn. Familjer som är säkra i sina roller har konstruerat om jämställdhetsbegreppet som handlar om tillit, lika värde, autonomi och kontroll. I de ambivalenta familjerna uppkommer i högre grad problem (Bäck-Wiklund & Bergsten, 2001).

Det är i den praktiska vardagen, i det sociala samspelet och förhandlingarna som värderingar och föreställningar om familj, manligt och kvinnligt nyskapas och reproduceras. Utifrån detta förhandlas ett fungerande familjeliv fram. Verklighet och mening skapas i samspelet mellan människor. Familjen måste således vara en förhandlingsarena där familjemedlemmarnas olika värderingar, föreställningar och intressen jämkas samman (ibid.).

Ett sätt att hantera tillvaron kan också vara att lära sig periodisera eller sektorisera sitt liv. Kunna se att var sak i livet har sin tid, att man bygger murar runt olika livssfärer. Mycket handlar om att kunna göra val, prioritera och sätta gränser. Bäck-Wiklund & Bergsten (2001) och Killén (1999) menar att föräldraskapet styrs utifrån barnens behov och överlevnad. Föräldrarna måste således utgå ifrån detta när de gör sina val och prioriteringar.

Både SOU 1997:161 och Bäck-Wiklund & Bergsten (2001) anser att barn är ett livslångt projekt som föräldrar har ansvar över och inte kan överge. Föräldraskapet handlar om utveckling, ansvar, samarbete men även krav. Föräldrar behöver ha ett ansvarstagande, tålmod och tid. De förväntas också ha kraft och resurser till att stödja, ge råd och kunna lösa problem för att vara barnen behjälpliga under uppväxten. Killén (1999) anser att föräldrar lättare kan sätta sig in i barnens situation om de på ett medvetet sätt associerar och reflekterar över sin egen barndom. Denna medvetenhet medför att föräldrar lättare kan ta ställning till vilket förhållningssätt de vill ha gentemot sina barn.

Rivière (1993) anser att vi idag har abdikerat från den ansvarfulla föräldrarollen då samhället har det yttersta ansvaret. Individerna frångör sitt ansvar i och med att samhället till stor del övertar ansvarsrollen. Förr fick vi överväga alternativa möjligheter, göra val och därefter ta konsekvenserna. Hon menar att vi idag inte behöver ta konsekvenserna av vårt handlande utan det gör samhället åt oss. Vi lär oss därför inte att förutse, välja och hantera situationer.

3.5 Föräldrars gränssättning gentemot barnen

Ledarskapet i föräldrarollen kräver ödmjukhet, tydlighet, uppriktighet, självförtroende och mod att våga ta beslut. Det krävs också att rättigheter och skyldigheter är klargjorda. Bengt Grandelius (1998) menar att gränser konstituerar en tydlighet och utgör en trygghet för barnet. Gränser är således inte en maktutövning utan att säga nej till ett felaktigt beteende. Istället visas alternativa metoder och handlingar som gynnar barnets växande. Dessa gränser sätts via överenskommelser och avtal. Sätter vi inga gränser förbiser vi en väsentlighet i barns utveckling. ”Det är som att ge dem ett livsrum utan väggar, det blir svärmöblerat” (ibid., s.23).

Grandelius sätt att beskriva ledare kan vi även se hos Sommer (1997), Bäck-Wiklund & Bergsten (2001) och Daniel mfl. (1999) när de beskriver det auktoritativa förhållningssättet som innehåller liknande synsätt. Auktoritativt föräldraskap innehåller känslomässig värme, respekt, rättigheter, skyldigheter men även gränssättningar. Dessa föräldrar uttrycker hänsyn, intresse, tillgivenhet och aktivt lyssnande gentemot sina barn. Föräldrarna uppmuntrar också barnen till att bli delaktiga i familjebeslut. Demokratiseringen medför att barn till viss del har medbestämmande i saker som rör dem själva (Sommer, 1997). Barnen kan utifrån detta lättare

hantera sina känslor och sätta ord på dem. Autonomi men även ett visst beroende till andra förespråkas. Ansvarstagande sker utifrån barnets mognad och ålder. Detta förhållningssätt visar sig skapa goda förutsättningar för barn vad gäller psykosocial kompetens, självförtroende, kreativitet, empatisk förmåga och känslomässig värme. En rationell och demokratisk modell där både föräldrar och barns rättigheter respekteras. Modellen belyser vikten av respekt, kompromisser och att alla får uttrycka sin mening (Daniel mfl, 1999).

Ahrenfelt och Berber (1994) anser att maktkamper uppstår när intressen ställs mot varandra. Kampen, konflikten härrör sig från ett kontrollbehov och att kunna påverka sin situation. De menar att vi måste lära oss hantera konflikter då ständiga förändringar sker som rubbar det gamla och invanda. Dessutom innehåller varje konflikt en potential tillväxt och utveckling om vi hanterar dem rätt dvs. använder oss av konflikthantering. Målet med konflikthantering är att båda parter ska bli vinnare och känna sig tillfreds med kompromisserna.

Juul (1997) beskriver att egenvärde, självkänedom och gränssättning är viktiga centrala inslag i en människas tillvaro. Det är också viktigt att få uttrycka sig och säga ifrån. Detta är av vikt för den enskildes psykiska, sociala och andliga hälsa men även i bildandet av livskraftiga familjer.

”Vänj den unge vid den väg han ska vandra, så viker han inte ifrån den när han blir gammal”
(Svensson, 2002 s.89).

4 Active Parenting

Under detta avsnitt redogör jag kortfattat för Active Parenting eller Aktivt föräldraskap som är den svenska benämningen. Detta då mitt syfte är att belysa och få insikt i kursen och dess metoder. För enkelhetens skull kommer jag att benämna kursen AP i detta avsnitt. Jag kommer kortfattat att ta upp historik, syfte och vad kursen anser sig erbjuda föräldrar.

4.1 Historik

AP bygger på några av 1900-talets stora psykologers beprövade och värdefulla teorier. De främsta föregångarna har varit Alfred Adler, Rudolf Dreikurs och Thomas Gordon. Psykologen Michael Popkin sammanförde i början av 1980-talet de olika psykologernas teoretiska perspektiv när han utvecklade föräldrautbildningen. Michael Popkin blev först i världen med video- och diskussionsbaserat föräldrautbildningsprogram (active parenting, Internet).

I Sverige är det Agneta Birgersson som är VD och utbildningsansvarig för AP. Efter att ha utbildats av Michael Popkin i USA tog hon med sig kursen till Sverige 1995 efter att ha översatt och omarbetat den till svenska förhållanden. De första svenska kurserna hölls 1997 (active parenting, Internet).

Valet av namnet Active Parenting kom sig av att det krävs mycket energi för att vara förälder. En energi som kräver mer handling än ord. Tyngdpunkten i kursen är att vi som förälder ska agera istället för att reagera. Kursen kräver även ett aktivt engagemang av deltagarna i form av diskussioner, praktisk tillämpning och hemuppgifter (Popkin, 1999).

4.2 Kursens syfte

Jag vill börja med att tala om att varje kurs hålls av en kursledare. Kursdeltagarna bör inte vara mer än tio till tolv personer med syftet i att alla ska komma till tals. Då det är en processutbildning behöver deltagarna få utrymme till att ventilera och samtala. En mindre grupp ger upphov till detta och skapar en närhet till övriga kursdeltagare. Kursen består av sex kurstillfällen under en tremånaders period.

AP's filosofi är att stärka föräldrarnas uppgift att inneha ledarrollen i familjen. De anser att då vi i egenskap av föräldrar har auktoritet att fatta de beslut som gäller våra barn är det viktigt hur vi gör det. Vuxna måste våga vara vuxna och ta på sig ledarrollen. Kursen ska också medverka till att klargöra föräldrarnas mål och leda barnet mot dessa med hjälp av effektiva metoder. Även att utveckla ett konsekvent tänkande i handlingar vilket skapar självförtroende och tydlighet. Målet är att delge föräldrarna information och färdigheter i att fostra sina barn.

Det poängteras att vi alla gör misstag och att ingen är perfekt. Istället för att klandra oss av misstagen så ska vi ta lärdom av dem. Alla som beger sig mot nya färdigheter begår misstag. Kursen handlar också om att medvetandegöra sig själv, vilket handlingssätt man har och varför man har valt det. Viktigt är också att se vilka konsekvenser vårt handlande medför och hur de i sin tur påverkar vår omgivning (Popkin, 1999).

4.3 Active Parentings förespråkade förhållningssätt i föräldraskapet.

Den aktiva föräldern förespråkas då detta förhållningssätt uppmuntrar till samarbete och utveckling. I detta förhållningssätt finns ordning och rutin. Varje familjemedlem är viktig med egna rättigheter och skyldigheter. Demokratisk och jämlik anda råder där individen ges ansvar, frihet och respekt. Barn behandlas med respektfull värdighet även vid tillrättavisningar. De tillåts uttrycka sina tankar och känslor. Barn ska också få möjlighet att kunna påverka beslut som rör dem. Gränser sätts utifrån barnens mognad och ansvarsgrad (ibid.).

”Demokrati innebär inte att man alltid kan genomdriva sin vilja. Det innebär att man alltid får uttrycka sin vilja”/---/”Den demokratiska stilen kan kallas för frihet inom gränser och symboliseras av en sicksacklinje inom en cirkels gränser”(Popkin, 1999 s.16).

4.4 Kursens innehåll

Jag kommer kortfattat att redogöra för de metoder AP har som mål att delge föräldrar i hopp om att stärka deras ledarroll som förälder. Metoderna anses kunna användas relationen med både barn och vuxna. För att beskriva metoderna börjar jag med att ta upp de egenskaper AP önskar se att barn utvecklar i vårt demokratiska samhälle (Popkin, 1999).

Mod, ansvar, samarbete och självkänsla, självförtroende anser AP vara viktiga egenskaper att införliva hos barn. Mod medför att barn under föräldrars ledning vågar utforska och lära sig nya men även att ta för sig av det som erbjuds. Barn lär sig att försöka, misslyckas och

försöka igen tills de klarar de utmaningar livet ger. Mod är en känsla av tillit som medför att vi vågar ta risker trots rädsla (active parenting, Internet).

AP anser att det krävs självkänsla för att lyckas i ett demokratiskt samhälle. Självkänsla är den åsikt vi har om oss själva. Har vi bra självkänsla ser vi oss själva som kompetenta och kan därmed ta motgångar. Av misstagen och motgångarna tar vi lärdom istället för att ge upp. Misstag är en del av tillväxt och utveckling. AP menar att mod och självkänsla har ett betydande samband. Uppmuntran ger upphov till ökad självkänsla som i sin tur leder till mod och positivt handlande. Självkänsla kommer inte enbart av prestationer utan barn behöver också känna sig accepterade och bekräftade. De behöver veta och känna att föräldrarna finns till hands. Vi behöver alla denna ovillkorliga kärlek från någon (Popkin, 1999).

Ansvarskänsla behöver vi alla ha. Demokrati kräver att vi fattar beslut och tar på oss ansvaret för följderna av besluten. Dagens barn kommer i framtiden att få fatta ofantligt många beslut och där de blir ansvariga för valens konsekvenser. Därför är det viktigt att utveckla ett ansvar hos barn så att de kan göra val och att göra rätt val. Förmågan att stå på egna ben är nödvändigt i vårt demokratiska samhälle (ibid.).

Samarbetsförmåga handlar om att vi når framgång och utveckling via ömsesidigt beroende. I ett demokratiskt och jämlikt samhälle är samarbetsförmåga högt värderat. Vi har större chans att lyckas och överleva om vi kan samarbeta. Förhållandet mellan barn och föräldrar bör bestå av samarbete och inte av konflikter. Grunden för samarbete är respekt och förtroende. Föräldrar måste utveckla ett positivt och förtroendefullt förhållande till sina barn vilket förebygger många problem och underlättar uppfostran (ibid.).

4.5 Vad delger Active Parenting föräldrar i sitt föräldraskap?

Enligt AP så handlar det mycket om att ge barn valmöjligheter så att de känner sig delaktiga och respekterade. Barn känner då att de får gehör för sina åsikter och beslut. I egenskap av människor har vi alla förmågan att göra egna val och fatta beslut. Vi vill alla kunna påverka vår situation eller omgivning, åtminstone få en viss kontroll. Utifrån dessa val följer logiska konsekvenser som enligt AP ska kunna förknippas till valen och handlingarna. När vi accepterar och tar ansvar över våra tankar, känslor och handlingar blir vi personligt starka.

Viktigt är också att vi bygger på barnets starka sidor, att vi värdesätter barnet och sporrar till oberoende (Popkin, 1999).

AP vill försöka medvetandegöra barnens mål med sina beteenden för föräldrarna så att inte negativt beteende belönas. Likaså att bli medvetna om våra känslor och kunna sätta ord på dem med hjälp av jagbudskap. Jagbudskap handlar om att tala om vad man känner istället för att kritisera. Kursen tar upp mycket om maktkamper, konflikt- och problemlösning. Istället för maktkamper förespråkas kompromisser. Familjer som har störst framgång är de som lär sig hantera problemen på ett sådant sätt att lärdom införlivas. Problemlösning är det effektivaste sättet att lära ut samarbete. AP anser också att familjeråd är viktiga då det ges möjlighet för alla att komma till tals med sina åsikter (ibid.).

4.6 Utvärderingar av Active Parenting

Utifrån de utvärderingar som jag har tagit del av via AP's koordinator i Kalmar framkom att majoriteten av kursdeltagarna var i åldern 30-40 år. Det visades också att flertalet var kvinnor. De viktigaste skälen till varför man gick kursen var att lära sig hantera konflikter och att bli stärkt i sin föräldraroll. Flertalet ansåg att kursen varit väldigt givande och att de blivit stärkta i sin föräldraroll. De ansåg också att självförtroendet hade ökat och att kursen givit nya insikter. Metoderna kunde tillämpas i familjen men även i andra relationer. Många ansåg att kursen borde vara obligatorisk och att det vore en fördel om samhället kunde bidra med kursavgiften. Slutligen kunde alla (100 %) rekommendera andra att gå kursen.

5 Presentation och analys av det empiriska materialet

Jag kommer att beteckna kursledarna i Active Parenting för KL:1, KL:2, KL:3, KL:4 och KL:5. Kursdeltagarna betecknar jag KD:1, KD:2, KD:3 och KD:4. I metodavsnittet talade jag om att jag hade intervjuat en psykolog som jag kommer att benämna IA då han inte har någon anknytning till Active Parenting. Dessa beteckningar har gjorts utifrån mitt etiska ställningstagande. Då processen från det upplevda behovet till upplevelsen av kursen i sin helhet utgör en röd tråd presenterar och analyserar jag materialet utifrån denna modell.

5.1 Intervjuer

Jag har intervjuat:

KL:1 som är kursledare för AP. Tidigare yrkesverksam som förskolelärare och har fyra barn.

KL:2, kursledare inom AP, socialpedagog på Familjens hus i Perstorp och har fyra barn.

KL:3, kursledare och har licensrättigheten på AP.

KL:4, kursledare och koordinator för AP.

KL:5 kursledare, tidigare kurator och har tre barn

KD:1 har varit kursdeltagare i AP och för tillfället studerar hon i kombination med att hjälpa maken med deras familjeföretag. Hon har tre barn.

KD:2 har varit kursdeltagare i AP är verksam förskolelärare och har tre barn.

KD:3, har varit kursdeltagare i AP, är ekonom och programmerare, har två barn.

KD:4 har gått kursen och har egna barn (inhopp i en annan intervju därav inga uppgifter).

IA, psykolog och föreläsare, har ingen anknytning till AP men har stor yrkesverksam erfarenhet när det gäller barn och har tre egna barn.

5.2 Vad innebär aktivt föräldraskap?

Här är alla de intervjuade överens om att föräldraskapet handlar om att agera istället för att reagera då vårt handlingsmönster ofta styrs av känslor. Informanterna menar att vi måste bli medvetna om varför vi reagerar som vi gör för att kunna hantera situationer innan vi överreagerar. En överreaktion sker om vi inte handlar direkt och låter oss styras av känslorna.

"att man aktivt väljer sitt handlingssätt istället för att reagera på sina känslor eller sin 'ryggsäck' som de flesta av oss gör" (KL:3).

"Om vi agerade istället för att reagera långt tidigare så har vi större chans att kunna hantera situationer" (KL:1).

Föräldraskap handlar enligt informanterna om att lära känna sig själv, kunna förutse och hantera situationer. Likaså att ta ställning och värdera vilka konsekvenser olika handlingssätt medför. En medvetenhet hos oss föräldrar hur vi påverkar våra barn.

”Respekten gentemot barnen men även mot oss själva ligger i att agera och hantera situationer tidigare istället för att reagera”/---/ det handlar väldigt mycket handlar om att känna sig själv” (KL:3).

”Det innebär att man är en förälder som är engagerad. Hur ska vi säga...man tar ställning på ett eller annat sätt /---/ man värderar vilka konsekvenser det ena eller det andra sättet att gå an någonting blir och att man väljer det som verkar bäst både för en själv och för barnen” (KL:2).

De poängterar också att vi måste ta oss tid för våra barn och engagera oss i deras tillvaro genom att lyssna och samtala. Vi måste våga sätta gränser, ge vägledning samtidigt som barnen ges möjlighet att göra val och fatta egna beslut. Barnen måste få lära sig att lyckas men även att misslyckas.

” Det är en balansgång så att man inte tar över för mycket och inte heller att man låter det vara” (KL:2)

”kontakt är ett grundläggande behov/---/ Idag tar vi oss mindre tid med barnen men det handlar om att prioritera då var sak har sin tid” (KL:1)

Som tex. Bäck-Wiklund och Bergsten (2001) tar upp krävs det av föräldrar idag en medvetenhet om hur det egna förhållningssätten påverkar barnen. Därför måste vi ständigt reflektera över vårt förhållningssätt för att kunna skapa en bra relation till våra barn. Även SOU 1997:161 belyser att föräldraskapet innebär att ha tid och tålmod, att kunna stödja, ge råd och lösa problem. Likaså att ta ansvar och samarbeta. Föräldraskapet och Barnkonventionen betonar att föräldrar behöver stöd i sitt föräldraskap för att kunna ge sina barn goda uppväxtvillkor.

5.3 Vad i samhället medverkar till att Active Parenting har tillkommit som kurs?

Det framgick av intervjuerna att både kursdeltagare och kursledare anser att samhället ställer allt högre krav på individen både i yrkeslivet men även privat dvs. i föräldrarollen. Det höga tempot i samhället och tidsbristen innebär ständiga valsituationer.

”Tempot i samhället har ökat. Kraven på individen har ökat oerhört och genom medias påtryckningar springer vi alla i ett ekorrhjul för att hinna göra karriär, ha utvecklande fritidsintressen, ta hand om vårt hem och vara förälder /---/ Utbudet har ökat och valmöjligheterna är nästintill obegränsade idag vilket gör det svårt för många att prioritera” (KL:3).

Alla poängterar att vi lever i ett allt mer individualistiskt samhälle där ensamhet och isolering råder i högre utsträckning än förr. De emotionella värdena minskar i betydelse pga. omgivande faktorer såsom exempelvis stress och krav i arbetslivet.

”vi umgås med varandra men vi är ensamma i vår roll som förälder” (KL:5).

”/---/vi präglas av ett samhälle som vill ha omedelbar behovstillfredsställelse./---/ detta får konsekvenser för framför allt våra barn /---/när stressen ökar, framför allt den inre stressen finns det många mekanismer som avtrubbas /---/ individen får mindre utrymme och vi varken ser eller bekräftar varandra” (KL:3)

Nya trender, expertis, värderingar och synsätt tillkommer och medför en osäkerhet bland befolkningen och därav osäker föräldraroll. Förr kunde metoder, erfarenheter och kunskap överföras från generation till generation då samhället var mer statiskt till skillnad från idag då den accelererar med hög hastighet. Vi påverkas mycket av vår omgivning och dess influenser som medför en osäkerhet på vår egen kapacitet.

”Vi har förlitat oss på det som ligger långt tillbaka i tiden /---/ men samhället idag som jag sade är förändrat och då kräver den nya föräldrametoder /---/ Alltså då det är många influenser som styr oss tror jag att vi kanske är lite osäkra och villrådiga idag” (KL:1).

”Vi har så lätt att tro på experter att vi inte längre litar på vår egen förmåga” (KL:4).

”Vi måste ständigt reflektera och ta ställning till vad media sänder för budskap /---/ inte enbart ta avstånd utan förstå varför” (KD:1).

(KL:3) säger att ”få har mål med sitt föräldraskap och influeras därmed starkt av trender i media, böcker, vänner vilket skapar otydlighet och osäkerhet. Vi vågar inte stå för vad vi själva tycker utan försöker efterlikna det vi hör och ser då barnen har lyfts fram från att förr varit ganska osedda och ohörda”

Utifrån intervjusvaren rådde enighet om att vi idag lever i ett demokratiskt samhälle. De menar att vi idag tar avstånd från det auktoritära förhållningssättet varpå nya föräldrametoder krävs. Medvetenheten om barns behov och utveckling ökar och medför att föräldrar känner

större krav i sitt föräldraskap. Vi måste ständigt reflektera över vårt föräldraskap då vårt förhållningssätt påverkar barnen.

”Fram till idag har man ansett att föräldraskap ligger i ryggraden men så är det inte”(KL:1).

”att föräldrar i större utsträckning idag är osäkra i sin föräldraroll och att de har skuld känslor för att de har för lite tid med sina barn. Samtidigt har de ”svårt att sätta gränser av rädsla för att hämma barnen i deras utveckling och för att de då inte är demokratiska föräldrar. /---/ Vi har aldrig tidigare haft den omfattningen av osäkra föräldrar samtidigt som vi idag inriktat oss på att vara bra föräldrar och ge våra barn en bra barndom, därav föräldrautbildningar”(IA).

Juul (1997), Lindström (1997) och Bäck-Wiklund & Bergsten (2001) menar att nya värden och livsstilar integreras med varandra. De traditionella värdena omvärderas och sammanförs med de moderna vilket skapar osäkerhet. De betonar också att föräldraskap inte är statistiskt utan förändras över tid och därmed kräver ständig reflektion. Det råder mer ensamhet och isolering idag då vi lever i ett alltmer individualistiskt samhälle. I enlighet med SOU 1997:161 tar de upp synen med att vi har mindre tid för varandra. Killèn (1999) och Lindström (1997) menar att vår vardag består av en rad stressfaktorer som ger upphov till splittrade roller exempelvis arbetsmarknadens krav kontra familjens behov. Intervjuresultaten stämmer överens med forskarnas syn på påverkande samhällsfenomen som ger upphov till osäkerhet i dagens föräldraskap. De menar att vi inte har några traditionella värderingar att förhålla oss till idag, mindre nätverk omkring oss och att vi omges av expertiskunskaper gör oss villrådiga. I enlighet med ovanstående citat menar Bäck-Wiklund & Bergsten (2001) att det därför är viktigt med ständigt reflektion över tillvaron och att vi måste börja lita på vår egen kapacitet som förälder. Samstämmighet råder även om att vi måste lära oss prioritera och göra val för att kunna hantera tillvaron.

5.4 Vad krävs för att vara förälder i dagens samhälle?

Det viktigaste jag se framkommer i intervjuerna är en medvetenhet sitt eget förhållningssätt. En medvetenhet om sina värderingar, normer, åsikter och mål. När vi är medvetna om oss själva stärks vi som individer och i föräldrarollen. Likaså var alla överens om att självkänslan stärks när vi gör val respektive prioriteringar och vågar stå för dessa. Vi kan lättare hantera yttre påfrestningar och förändra vår tillvaro om vi gör detta.

(KL:3) menar "att vi allt högre grad måste bli medvetna och ersätta de gamla förhållningssätten med nya metoder. Varje människa kan välja att göra det på sitt eget sätt att göra detta på men medvetenheten är en förutsättning".

"Är jag inte medveten så går det aldrig att förändra" (KD:2)

"valmöjligheterna är nästan obegränsade idag vilket gör det svårt för många att prioritera /--/ man råkar inte ut för saker utan man gör alltid ett val, även barn gör val"(KD:3)

(KD:4) säger "att jag måste omfördela min tid och prioritera det här med familjen istället"

Enighet råder om att föräldrar måste börja ta sitt ansvar gentemot barnen istället för att överlåta det på samhället. Informanterna förespråkar ett aktivt föräldraskap. De menar också att vi måste omvärdera våra föräldrametoder då samhället har förändrats till en demokratisk och jämlik anda.

(KL:1) menar "att vi lever i ett demokratiskt samhälle och att för att barnen ska växa upp och trivas och må bra i ett demokratiskt samhälle måste vi använda demokratiska principer när vi fostrar våra barn /---/ det vi har förlitat oss på ligger så långt tillbaka i tiden /---/ men samhället idag som jag sade är förändrat och då kräver det andra föräldrametoder /---/ vi kan inte längre hålla på att vara den auktoritära föräldern som man kanske kunde vara för femtio år sedan /---/ vi har alltför länge låtit andra ta ansvar för våra barn och ungdomar /---/ följden blir att relationerna inte blir så nära och kära".

Vi måste i egenskap av föräldrar våga sätta gränser, ge barn valmöjligheter och utifrån valen ge logiska konsekvenser. Detta medför att barn lär sig ta ansvar, reflektera över sitt beteende och se hur deras handlingsmönster påverkar andra människor. Alla är också eniga om att barn ska ges medbestämmande och delaktighet då vi lever i ett demokratiskt samhälle.

"vi måste bli tydliga med våra gränser och lära oss ta konsekvenser /---/vi måste lära oss ta ansvar för vad vi gör vilket även gäller barn" (KD:1).

"/---/ det ska ju vara där mittemellan med klara normer och regler men ändå medbestämmande från barnen /---/ menar att det handlar om en balansgång, att man inte tar över för mycket och inte heller att man låter det vara /--/" (KD:2).

”har svårt att sätta gränser av rädsla för att hämma barnens i deras utveckling och för att de då inte är demokratiska föräldrar. /---/ när man gett barnet ett val gäller det att stå fast vid konsekvenserna vilka ska ha samröre med händelsen” (IA).

Bäck-Wiklund & Bergsten (2001), Juul (1997) och Sommer (1997) förespråkar auktoritativt förhållningssätt i dagens föräldraskap. Detta förhållningssätt belyser vikten av gränssättning, medbestämmande och ansvarskännande. Grandelius (1999) menar att gränser utgör tydlighet och inte ett sätt att utöva makt. Barnkonventionen och SOU 1997:161 tar upp att föräldrar har ansvar över sina barn och att barn har rätt att växa upp i gynnsamma förhållanden. Lagstiftningen anger docka att samhället har det yttersta ansvaret över att barnen får bra uppväxtvillkor. Rivieré (1993) anser att ansvaret måste läggas på individen och inte innehas av samhället. Barnen ska också ges medbestämmande över situationer som rör dem själva. Bäck-Wiklund & Bergström (2001) belyser återigen vikten av medvetandegörandet. De tar även upp att vi i egenskap av föräldrar bör göra våra val och prioriteringar utifrån barnens behov.

5.5 Vad erbjuder Active Parenting dagens föräldrar?

Utifrån intervjuerna erbjuder kursen stöd i föräldrarollen då den ger tillfälle att ventilera och att praktiskt tillämpa metoder. Kursen delger även föräldrar litterära och videobaserade kunskaper. Kopplingen mellan litteratur och praktisk tillämpning upplevs positivt och effektivt.

”programmet är konkret, lätt att ta till sig. Man kan gå hem och testa på en gång” (KL:4). (KL:3) säger ”att de får metoder och verktyg som de kan prova hemma och de flesta ser omedelbara resultat”.KD:2 säger att ” man har konkreta metoder att ta till plus att man samtalar med varandra /---/ man är inte ensam”.

Stödet hänvisas även till att kursen medverkar till stärkt föräldraroll och till livet i sin helhet Detta då man blir medveten om sig själv och sina mål. En medvetenhet skapas genom att ifrågasätta sig själv, omgivningen, sitt förhållningssätt och sina mål. Det handlar inte om vad som är rätt eller fel utan att försöka förstå sig själv. Alla informanter menar att de tänker på ett mera medvetet sätt och formuleras som ”Tänket”.

”styrkan i programmet är att det ges tillfälle att fundera kring vad jag vill, vad som är viktigt för mig, hur jag vill vara i mitt föräldraskap, styrkan är mitt eget verk då det är en processutbildning /---/ att hitta mitt eget sätt istället för att ta efter andra” (KL:4)

”/---/att ifrågasätta sig själv är det jag har lärt mig mest”(KD:2).

Kursdeltagarna menar att de fick lära sig kunskaper och metoder som de kan använda sig av för att hantera konfliktsituationer. Metoderna består av att ge val och sätta logiska konsekvenser i relation med handlingarna. Andra viktiga egenskaper var att kommunicera, skapa familjeråd, uppmuntra varandra och sätta ord på sina känslor med hjälp av jagbudskap. I jagbudskapen ska vi säga det vi känner, tycker och tänker istället för att kritisera. Informanterna anser också att de fick lära sig tyda vilka mål barn har med sitt beteende. Detta är viktigt då man som förälder ska försöka undvika att belöna ett negativt handlingsmönster hos barn. Metoderna anses stärka barnen och att de utvecklar ansvars-kännande. Genom metoderna inbjuds även barnen till delaktighet och medbestämmande.

”för att kunna göra detta måste du stärka dem hos dig själv först. Det är en rundgång kan man säga där det ena ger det andra /---/ förutseendet har man kunnat använda vid ett senare tillfälle /---/”Det viktiga är att de är med och bestämmer /---/ att ska det bli konsekvenser av ett handlande ska det ha med samma sak att göra” (KD:2)

”Alla får vara delaktiga, om än jag inte får min vilja igenom så får jag åtminstone lov att uttrycka vad jag vill”(KD:3).

”glida igenom maktkamper genom att barn får bli delaktiga i beslut, att de får välja” (KL:1).

”Ingen använder ett beteende som inte lönar sig /---/ det är ett sätt att få kontakt fast på ett negativt sätt /---/ blir vi medvetna kan vi hjälpa barnet över på den positiva sidan” (KL:1)

Grandelius (1998), Sommer (1997), Ahrenfelt & Bremer (1994) belyser i enlighet med ovanstående citat att gränser och konflikthantering är viktigt. Detta ger alla inblandade en möjlighet att komma till tals och skapar överenskommelser. Barnkonventionen och föräldrabalken förmedlar också detta synsätt med tonvikt på barns rätt att få göra sig hörda, känna sig delaktiga och få medbestämmande. Behovet av stöd belyser SOU 1997:161, Lindström (1997) och Bäck-Wiklund & Bergsten (2001). De menar att föräldrar har behov av att ventilera med andra i samma situation för att kunna stötta varandra. Killén (1999) pekar på

att detta är viktigt ur föräldrasynpunkt då föräldrarnas livssituation påverkar barnens uppväxtvillkor. Tydliga samband tolkar jag att det auktoritativa förhållningssättet har med de egenskaper och metoder som Active Parenting förespråkar. Både litteraturen och empirin poängterar förhållningssätt som omfattas av värme, kärlek, ansvar och gränssättning. Sommer (1997) och Bäck-Wiklund & Bergsten (2001) anser att detta förhållningssätt skapar förutsättningar för en gynnsam utveckling hos barn. Föräldrar behöver även bli medvetna om barns mål med sitt beteende för att undvika att belöna deras negativa handlingsmönster. Sommer (1997) menar att ett negativt beteende förstärks om vi uppmärksammar det. Jag kan utifrån detta tolka att kurser som exempelvis Active Parenting har metoder att delge föräldrar för att de ska uppnå relationer till sina barn. Kursen skapar också ett forum där föräldrarna kan ge varandra stöd vilket Lindström (1997) och SOU 1997:161 menar är av stor betydelse i föräldraskapet.

5.6 Kan alla tillgodogöra sig kursen och tillämpa metoderna?

Enighet råder om att alla som har en demokratisk livssyn kan tillgodogöra sig kursen och dess metoder. Frågan man ska ställa sig som förälder är vilka mål man har med sina barn. Om vi vill att våra barn i dagens samhälle ska bli demokratiska, ansvarsfulla och självständiga individer anses kursen delge föräldrar metoder att ta med sig i föräldraskapet.

”man ska nog vara på det klara varför man går kursen /---/ beror också på vad vi vill ha för barn. Vill du ha modiga och ansvarsfulla barn men vill du inte det så kan du inte använda metoden ” (KD:3). ”Vi lever i ett demokratiskt samhälle och för att barnen ska växa upp och trivas och må bra i ett demokratiskt samhälle måste vi använda oss av demokratiska principer” (KL:!)

Problem kan uppstå beroende på hur mycket man har med sig i ”bagaget” då kursen är en processutbildning och medvetandegör tidigare händelser. Det handlar om hur mycket man tillåter sig att bli medveten och att kunna konfronteras med denna process. En del invandrare har svårt att förstå kursen på grund av svårigheter med det svenska språket. Ansvarig ledare brukar då ta sig tid att förklara. Kursen anses kunna medverka till att invandrare får insikt i svenska levnadssätt via diskussionerna och mötet med andra familjer. Majoriteten tycker att det är bra om båda föräldrarna går kursen. De kommer då att använda sig av gemensamma metoder i föräldraskapet. Par ska dock inte gå kursen med syftet att läka sin relation. Många

medvetna föräldrar går kursen i förebyggande syfte men enligt kursledarna får föräldrar mest ut av kursen när vardagliga konflikter har hunnit uppstå.

”Processen är ruskigt smärtsam för många och det gäller att förlåa sig själv” (KL:4)

”det får inte vara i tron eller aspekten att laga eller läka en relation, äktenskap” (KD:1).

”/---/ de som har gått bägge säger att det är kanon för nu har de en plats att diskutera utifrån, nu har de ett gemensamt språk” (KL:2).

”Vi har några invandrare som har lite svårt att förstå texten /---/ då har jag erbjudit dem att komma lite tidigare för att titta igenom avsnittet i lugn och ro” (KL:2). ”många invandrarfamiljer vill lära sig hur man uppfostrar barn i Sverige” (KD:1).

Perstorps kommun erbjuder alla kommuninvånare att gå kursen kostnadsfritt. Kommunen anser att Active Parentings metoder kan stötta föräldrar i sitt föräldraskap. Likaså att många familjer med svårigheter och problem fångas upp och delges stöd. De som verkligen behöver kommer annars inte i närheten av metoden. Perstorps kommun arbetar i samarbete med socialtjänsten och tittar utifrån ett långsiktigt samhällsperspektiv för att förebygga psykosociala problem. De som går kurserna är allt från ensamstående till kärnfamiljer med svenskt eller utländskt ursprung. Problemen varierar också i svårighetsgrad och omfattning. Andra kommuner har köpt in kursen till sina klienter och handläggare men har det inte som en generell insats som Perstorp.

”Alltså den är kostnadsfri här i Perstorp kommun /---/man kan blanda familjer med stora problem tillsammans med vanliga familjer i samma grupp och ha nytta av varandra, bilda nya kontaktnät /---/ Det gör otroligt mycket att kommunen är positiva /---/ det är också förebyggande, för att fånga upp, för att stötta upp lite grann. Tidigare i mitt yrkesliv har jag sällan haft något konkret att ge” (KL:2)

Bäck-Wiklund & Bergsten (2001), Killén (1999) och Sommer (1997) tar upp betydelsen av att medvetandegöra sig själv. Detta kan enligt ovanstående citat innebära en svår process att hantera. Utifrån detta tolkar jag att medvetandegörandet är en viktig bit men inget vi kan tilldela föräldrar. Denna insikt måste föräldrar arbeta med antingen själv eller i samarbete med någon professionell. Alla kan tillämpa metoderna som Active Parenting förespråkar om vi vill att våra barn ska växa upp i en demokratisk anda. Om man kan tillämpa metoderna eller ej

beror även på hur mycket man kan och vågar medvetandegöra hos sig själv. Här finns också en ekonomisk aspekt då de som oftast har störst behov inte anser sig ha råd att gå kurser som Active Parenting. Lindström (1997) betonar att samhället måste stötta de utsatta medan Rivieré (1993) anser att individen måste ta sitt eget ansvar. Enligt Perstorps kommun arbetar de förebyggande ur ett långsiktigt perspektiv då de erbjuder kommuninvånarna kursen kostnadsfritt. De arbetar i samarbete med socialtjänsten och anser att det kan förebygga problem. SOU 1997:161 belyser att det finns ekonomiska vinster med att arbeta förebyggande. Socialtjänstlagen och barnkonventionen belyser samhällets ansvar med att tillägna föräldrar stöd i deras föräldraskap. Ovanstående citat och SOU 1997:161 påvisar att ett stödjande behov finns hos föräldrar men även av de metoder som jag tolkar att Active Parenting anser sig delge föräldrar.

5.7 Hur har programmet upplevts i sin helhet?

Kursen upplevs för alla, både deltagare och kursledare, positivt och att det ger utdelning i form av stärkt självförtroende, framför allt i föräldrarollen. Detta då kursen är en processutbildning. Den skapar också förutsättningar för konflikthantering. Likaså anser informanterna att medför bättre tålamod och ökad medvetenhet. Alla jag intervjuade kan rekommendera andra att gå kursen. Något de saknar är uppföljning då den är en processutveckling. De anser att man lätt kan falla tillbaka i sitt tidigare invanda förhållningssätt om inte någon uppföljning sker. Detta är till deras glädje under utveckling.

”många föräldrar skriver i sina utvärderingar att utbildningen har gett dem ett stort stöd inte bara i föräldraskapet utan också i livet” (KL:3).

”/---/ min erfarenhet är att man är mycket, mycket nöjd när man har gått och känner att det är någonting som är kul, viktigt och fyller många funktioner/---/ De skriver ju att de har fått bättre tålamod med sina barn, de tänker efter före /---/ och att de tycker de kan hantera situationer bättre” (KL:2)

”Utbildningen ger föräldern en god utgångspunkt varifrån han sedan kan välja vägar och metoder i fortsättningen /---/ ”AP håller på att utveckla uppföljningskurser och uppmuntrar samarbete med kommunen där föräldrastöd skulle kunna erbjudas av erfarna utbildningsledare” (KL:3).

Kursutvärderingarnas resultat från Active Parenting's sambandscentral i Kalmar överensstämmer med vad informanterna säger om kursen och vad den delger föräldrar i sitt föräldraskap. I enlighet med informanterna påvisar kursutvärderingarna att de kan rekommendera kursen vidare till andra. Det framkommer också att de flesta som har gått kursen fick ökad medvetenhet, bättre förhållningssätt och att kursen i helhet upplevts positivt. De anser sig även ha blivit stärkta i sin föräldraroll och lättare kan hantera konflikter. Min tolkning utifrån dessa resultat är att metoder som exempelvis kursen Active Parenting anser sig kunna tillföra föräldraskapet är av betydelse för föräldrar. SOU 1997:161 och Bäck-Wiklund & Bergsten påvisar behovet av föräldrastöd. Likaså tar Lindström (1997) upp detta och menar att ett stödjande forum är viktigt där föräldrar kan träffas och ventilera med varandra. Han anser vidare att dessa mötesplatser bör arrangeras av någon utan egenintresse och som har kunskaper att delge föräldrarna.

6 Resultatsammanfattning

Mitt syfte var att belysa kursen Active Parenting och dess metoder. Jag ville också utifrån mina frågeställningar undersöka vad som ger upphov till att kurser som Active Parenting uppkommer. Enligt SOU 1997:161 behöver föräldrar stöd i sitt föräldraskap. Utifrån detta föll intresset i att ta reda på vilket stöd och vilka metoder föräldrar anser sig behöva i föräldraskapet. Slutligen ville jag se vad Active Parenting ansåg sig kunna tillföra föräldrar.

SOU 1997:161 belyser att föräldrar har behov av stöd i sitt föräldraskap vilket överensstämmer med intervjusvaren. Informanterna menar att samhällsstrukturella förändringar och bristande föräldraroll ger upphov till ett stödjande behov. Bäck-Wiklund & Bergsten menar att påverkande faktorer är att vi inte kan förlita oss längre på traditionella värderingar, metoder och förhållningssätt. Omgivningen omkring oss är under ständig förändring och påverkar oss i egenskap av föräldrar. Vårt förhållningssätt inverkar i sin tur barnen och deras uppväxtvillkor.

Författarna är eniga med intervjupersonerna om att brister kan ses i föräldraskapet gällande föräldrars engagemang och ansvar gentemot barnen. Även att föräldrar har svårigheter med att sätta gränser och hantera konflikter. Barn behöver tydliga gränser, lära sig ta ansvar och kunna ta konsekvenserna av sina handlingar. Enighet råder således om att föräldrar måste ge

barnet tydliga gränser att förhålla sig till. Gränssättning handlar inte om makt utan om tydlighet och vägledning vilket poängteras av Grandelius (1998) och Ahrenfelt & Roland (1994). Detta menar de är grunden i barns utveckling och som skapar förutsättningar för att utveckla bra självförtroende, psykosocial kompetens, empati och kreativitet. Samstämmighet finns det också med att konsekvenserna måste vara relaterade till handlingarna så att barnet förstår innebörden av dem. Det ansågs också viktigt att ge barnen medbestämmanderätt. Barn behöver känna sig behövda, få möjlighet att göra val och ta eget ansvar.

Både det litterära och empiriska materialet belyser svårigheter för föräldrar att integrera traditionella livsmönster med dagens föräldraskap. Idag ställs högre krav på individen både arbetsmässigt men även i egenskap av förälder. Därför krävs det att vi reflekterar och ökar medvetenheten om oss själva. Bäck-Wiklund & Bergsten (2001) menar att ständig reflektion är en förutsättning för att kunna hantera tillvaron. Föräldrar måste bli medvetna om sitt förhållningssätt då det påverkar barnen. Vi måste också lära oss att hantera tillvaron genom att göra prioriteringar och val. Föräldraskap innebär att sätta barnens behov före sina egna och utifrån deras behov göra sina val. Ovanstående resonemang anser även informanterna vara av betydelse i dagens samhälle.

Föräldraskapet innebär också att agera istället för att reagera. Vi måste förstå våra egna känslor men även barnens. Likaså måste vi lära oss barnens mål med sitt beteende i hopp om att inte belöna ett negativt handlingsmönster. Uppmärksammar vi ett negativt beteende kan resultatet bli en förstärkning och bibehållning av det negativa.

Kursutvärderingarna påvisar att alla som gått kursen kan rekommendera den till andra. De flesta är väldigt nöjda med kursen där de anser sig ha fått en ökad medvetenhet och bättre självförtroende. Likaså en förbättrad hanteringsförmåga och att de mår bättre i egenskap av människa. Dock påtalas en önskan om att kursuppföljning skulle behövas vilket enligt en kursledare är under utveckling. Majoriteten av de som svarat på utvärderingsfrågorna anser att samhället borde bistå med ekonomiska förutsättningar så att föräldrar ges möjlighet att gå kursen.

7 Slutdiskussion

Min studie påvisar att många föräldrar känner en osäkerhet i sin föräldraroll. Föräldrar vet idag inte vilket förhållningssätt de ska ha gentemot barnen. Detta ger upphov till förvirring varav tilltron på sin egen kapacitet minskar. I stor utsträckning följer vi gamla traditioner som vi har med oss från tidigare generationer trots att samhället är under ständig förändring. Påverkan sker från omgivningen men även av en inre villrådighet vilket medför osäkerhet hos individen. Utifrån detta anser jag det vara viktigt att stärka föräldrar i sitt föräldraskap för att skapa gynnsamma villkor för både barn och vuxna. Enighet råder om att vi måste omvärdera och reflektera över vårt förhållningssätt men frågan är hur? Kanske är kursmetoder som exempelvis Active Parenting delger föräldraskapet ett svar på frågan då det ständigt sker nya förändringar som vi måste lära oss att reflektera och ta ställning till. Jag tror att vi måste lära oss detta för att hänga med i den föränderliga miljö vi lever i. Kurser som Active Parenting måste ideligen revideras och appliceras på den miljö vi lever i då det sker fortlöpande samhällsförändringar.

Metodiken i kursen Active Parenting kan enligt min tolkning ses som ett sätt att bistå föräldrar med egenskaper som det enligt informanterna finns behov av i dagens föräldraskap. Jag tolkar även att kurser som exempelvis Active Parenting är symptom på ett samhälleligt behov då efterfrågan skapar tillgång. Utifrån lagstiftningen fyller kursen en funktion då samhället har ansvar och skyldighet med att delge medborgarna stöd och kunskaper för att stärka både barn och föräldrar samt relationen dem emellan. Enligt informanterna anses kursen ge stöd, stärkt föräldraroll och förmåga att hantera konfliktsituationer. Likaså att Active Parenting kan skapa ett tillfälle för invandrare att få insikt i svenska levnadsförhållanden. Detta då kursen bygger på diskussioner och reflektioner mellan kursdeltagarna som skapar insikt och förståelse av olika synsätt och kulturer.

Active Parenting kan för mig ses som ett ekonomiskt fördelaktigt alternativ för att delge föräldrar stöd i sitt föräldraskap. Ett billigt alternativ som kan skapa bättre förutsättningar mellan barn och föräldrar utifrån det behov SOU 1997:161 "Stöd i föräldraskapet" visar att föräldrar anse sig behöva. Samtidigt ställer jag mig frågande om dessa metoder går att tillämpas av alla då bland annat gränssättning kräver mycket ork och tålamod av föräldrarna. Har vi en kravfylld tillvaro brister många gånger orken. Det kan även vara svårt att fånga upp

de föräldrar som är i störst behov av kursen. Vi kan trots allt inte tvinga någon att ta del av frivilliga insatser. Processen kräver också mycket av en som individ och kan därmed vara svår att orka sig igenom. Har man redan problem kanske processen skapar ytterligare svårigheter med att hantera tillvaron. En stark och trygg person kan lättare hantera ifrågasättandet av sig själv medan motsatt personlighet eventuellt framkallar ännu mer skuld och oduglighet som förälder. Ofta skuldbelägger vi oss själva när vi inte kan leva upp till det som förväntas av oss. Det måste enligt mig finnas tillgång till professionell hjälp att tillgå vid processinriktade utbildningar. Framför allt om samhället vill nå även de ”svagare”. En processinriktad kurs kan annars ge upphov till inre konflikter och känslomässigt arbetsamma tillstånd. Active Parenting poängterar hela tiden under kursens gång att det inte finns någonting som är rätt eller fel och att ingen är perfekt.

Enligt mig har Perstorps kommun kommit långt med att erbjuda stöd då kommuninvånarna kan gå kursen kostnadsfritt. Perstorps kommun arbetar i samarbete med socialförvaltningen för att fånga upp och stärka föräldrar med problem. Samarbetet sker i förebyggande syfte innan problemen har hunnit bli för stora. Jag tror att kursdeltagarantalet ökar då de erhåller kursavgiften från kommunen. Utan detta hade nog många avstått då de lever under knappa ekonomiska förhållanden. Även om inte alla föräldrar med svårigheter fångas upp kanske man kommer åt en del. Enligt mig har vi då kommit en bit på väg i det förebyggande sociala arbetet. Utifrån intervjuvaren har det visat sig att andra kommuner köper in kursen till sina klienter och handläggare men använder den inte som en generell insats.

Om kursen och dess metodik kan medverka till att bygga upp föräldrar och hindra problemsituationer finns det än så länge inga dokumenterade resultat på. Jag kan ändå tycka att det är bättre att göra någonting mot föräldrar och barn än ingenting alls. Erbjuds sådana här tillfällen till stöd för föräldrar anses det inte som en skam eller att man relateras till sociala problem med att delta. Kursens metoder visar sig vara betydande för föräldrar i enlighet med kursutvärderingarna varav det sociala arbetet kanske borde satsa på liknande utbildningar. Både lagen och forskning visar på att stöd behövs mer än vad som kan ges på MVC och BVC. Frågan är hur metodiken kan införas och utformas inom socialt arbete. Socialt arbete bygger trots allt på frivillighet utan kommersiella vinstintressen. Det sociala arbetets vinstintresse ligger i att stärka individer och att minska respektive förebygga sociala problem. Enligt mig kan kurser som exempelvis Active Parenting vara av betydelse för

föräldrar i sitt föräldraskap då metoderna förespråkas både litterärt men även från informanterna.

Jag vill avsluta med att citera en av mina informanter där hon i sin tur citerar sin man.

”Lägger man en massa tid på att försäkra huset och köpa en ny bil så kan man väl lägga en tusenlapp på sina barn” (det är ungefär vad kursen kostar). Med detta menade hon var ett erkännande från sin man att genom kursen satsa på sina barn. Vidare poängterade hon att ”som man sår får man skörda” och att ”det är jag som gör mina barn”.

8 Källförteckning

- Ahrenfelt, Bo & Berner, Roland (1994) *Konflikthanteringsboken*. Malmö: Liber-Hermods AB
- Bäck-Wiklund, Margareta & Bergström, Birgitta (2001) *Det moderna föräldraskapet*. Falun: Natur & Kultur
- Daniel, Bridget & Wassel, Sally & Gillian, Robbie (1999) *Child development for child care and protection workers*. London: Jessica Kinsley
- Grandelius, Bengt (1998) *Att sätta gränser ett villkor för växande*. Falun: Natur och Kultur
- Hammarberg, Thomas (2000) *Konventionen om barns rättigheter*. Stockholm: Regeringskansliet
- Juul, Jesper (1997) *Ditt kompetenta barn*. Falun: W&W,
- Killèn, Kari (1999) *Svikna barn*. Falun: W&W, andra upplagan
- Lindström, Åsa (1997) *Föräldraskap i förändringstider*. Stockholm: Rädda Barnen
- Popkin H, Michael (1999) *Aktivt föräldraskap idag*. Helsingborg: Gyllene Snittet AB
- Repstad, Pål (1993) *Närhet och distans, kvalitativa metoder i samhällsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur
- Renshult, Agneta (2001) *Tänkvärt om medkänsla*. Klippan: Pedagogförlaget AB
- Rivière, Helena (1993) *Meningen var ju att hjälpa människorna, inte att ta ifrån dem ansvaret*. Stockholm: City - universitetet
- Sommer, Dion (1997) *Barndoms psykologi*. Stockholm: Runa Förlag
- SOU 1997:161 *Stöd i föräldraskapet*. Stockholm: Fritzes
- Svensson B, Alf (2002) *Våga vara förälder*. Örebro: Libris
- Sveriges Rikes Lag (2000) *Sveriges Lagar*. Stockholm: Fakta Info Direkt

Thurèn, Torsten (1998) *Vetenskapsteori för nybörjare*. Stockholm:Liber
Zlotnik, Gideon (1999) *Stackars barn*. Lund: tiedlund

Internet:

www.activeparenting.com

www.activeparentingsweden.se

Intervjuer:

Birgersson Agneta, Intervju via mail

Fajersson Pernilla, Bandinspelad intervju den 22 april 2002.

Gustavsson Pia, Bandinspelad intervju den 14 maj 2002.

Göransson Kerstin, Bandinspelad intervju 15 april 2002.

Johansson Kicki, Bandinspelad intervju den 29 april 2002.

Lennartsson Kristin, Bandinspelad intervju den 2 maj 2002.

Palmén Ejna, Bandinspelad intervju den 18 april 2002.

Petersson Cecilia, Bandinspelad intervju den 2 maj 2002.

Redborn Elisabeth, Telefonintervju den 26 april 2002.

Svensson B Alf, Intervju via mail

9 Bilaga 1

Intervjuguide

Vad anser du har förändrats i dagen föräldraskap mot förr?

Vilka konfliktmönster kan vi se i dagens föräldra- barn relation?

Vad innebär aktivt föräldraskap?

Hur kom du i kontakt med Active Parenting?

Vad var det som gjorde att du gick kursen?

Vem riktar sig kursen till?

Vi har mängder av kunskaper gällande barn och ungdomar. Vad särskiljer sig Active Parenting med för kunskaper att delge föräldraskapet?

Hur lär ni ut dessa metoder till föräldrarna?

Är Active Parenting anpassat till det rådande samhällsklimatet?

Anses Active Parenting vara en kurs som fungerar oavsett kön, etnicitet och kultur?

Vad erbjuder Active Parenting föräldraskapet?

Är Active Parenting tillämplig i de dagliga aktiviteterna respektive i socialt arbete?

Finns några dokumenterade resultat?